

DOMINIKANCI NA PODRUČJU DANAŠNJE RIJEČKE METROPOLIJE S POSEBNIM OSVRTOM NA ARHIVE I BIBLIOTEKE NJIHOVIH SAMOSTANA

Prošlost Dominikanskog reda na području današnje riječke metropolije mnogo je bogatija i sadržajnija nego se to do sada držalo. Sve naše dosadašnje znanje o dominikancima u ovom dijelu Hrvatske ograničavalo se isključivo na škrte podatke o postojanju njihovih samostana na otocima Krku i Rabu te u gradu Senju, krajem XIV st.

Međutim smatram da ni malo neću pretjerati ako ustvrdim da ti podaci predstavljaju tek jedan zaista neznatan dio nekadašnje njihove prošlosti u ovom kraju. Postojanje njihovih samostana u Rijeci, Trsatu, Kraljevici, Brinju, Modrušu, Verudi kod Pule, Brionima, Novigradu i Poreču gotovo potpuno je izmaklo pažnji ne samo hrvatskih nacionalnih nego i crkvenih povjesničara, uključujući tu i povjesničare Dominikanskog reda. Ako k tome još nadodam postojanje njihove posebne redovničke pokrajine, koja se zvala Hrvatska ili Senjska kongregacija¹ i obuhvaćala većinu spomenutih samostana na ovom području, onda zaista možemo kazati da o prilično bogatoj i sadržajnoj povijesti Dominikanskog reda u ovom kraju nismo znali gotovo ništa. Stoga koristim ovu priliku da informiram našu znanstvenu javnost o toj prošlosti, a na kraju ćemo se potruditi da, makar na kratko, »zavirimo« u njihove arhive i biblioteke.²

I. Dominikanci na području današnje riječke metropolije

Dolazak dominikanaca na područje današnje riječke metropolije koincidira s razdobljem vladavine hrvatsko-ugarskih kraljeva ovim područjem od XIV do XVI st., a njihovo širenje i djelovanje bilo je usko povezano s tom vlašću.

---

¹ Kongregacija u povijesno-pravnoj terminologiji Dominikanskog reda označava redovničku pokrajinu koja je nastala kao rezultat obnove redovničke discipline u XV i XVI st. Na čelu joj je stajao generalni vikar, za razliku od provincije, kojoj na čelu stoji provincijal. Oba ova redovnička poglavara neposredno su odgovorna ne samo svojoj skupštini (provincijalnom ili kongregacijskom kapitulatu), nego i vrhovnom starješini Reda u Rimu koji se obično naziva general (magister generalis).

² Uskoro će izići u »Bogoslovskoj smotri« opširan prikaz povijesti Hrvatske dominikanske kongregacije pa ovdje ispuštam mnoge zanimljive momente te povijesti.

Prvi sigurni podaci o dominikancima u ovom kraju datiraju iz god. 1378, kada je 24. svibnja spomenute godine senjski biskup Protiva — na molbu hrvatsko-ugarske kraljice Elizabete te knezova Krka, Senja i Modruša Stjepana i Ivana — darovao dominikancu Ivanu iz Šibenika **crkvu Sv. Nikole u Senju**, koja se tada nalazila u neposrednoj blizini crkve Sv. Filipa i Jakova, na mjestu zvanom hrvatski »rumegna vrata«, s dopuštanjem da uz nju može sagraditi samostan svoga Reda. Spomenuti Ivan iz Šibenika bio je u to vrijeme generalni vikar svih dominikanskih samostana na području Dalmacije i Albanije, koji su tada pripadali redovničkoj pokrajini (provinciji) Ugarskoj sa sjedištem u Budimu. Uz njega se kod preuzimanja crkve Sv. Nikole spominju još ovi redovnici: prior Ninskog samostana, Toma Stariji iz Zadra, Pavao iz Krka, Toma Mlađi te Jakov iz Zadra³

Iz ovoga se može jasno zaključiti da su dominikanci došli na područje današnje riječke metropolije iz srednje Dalmacije, a nikako iz Mletaka ili kojeg drugog kraja Italije. Tim više, što je onda cijela sjeverna i istočna obala Jadrana pripadala hrvatsko-ugarskom kraljevstvu i što je Ludovik Veliki bio odveć veliki politički realista da bi dopustio infiltraciju stranog utjecaja na to područje. To isto, po našem mišljenju, vrijedi i za dva ostala samostana koji se u to vrijeme spominju na otocima Krku i Rabu.

O postanku ovih dvaju samostana, na žalost, ništa poblize ne znamo. Ulaze u povijest prvim njihovim spomenom 3. ožujka 1380. u buli pape Urbana VI, kojom proglašava osamostaljenje zasebne Dominikanske provincije Dalmacije u odnosu na provinciju Ugarsku kojoj su od god. 1221. pripadali svi samostani Reda od današnje Čehoslovačke do Dalmacije i Albanije.⁴ To je uglavnom sve što o tim samostanima znamo. Čini se da je njihovo postojanje bilo kratka vijeka. To zaključujemo odatle, što se u, do danas, sačuvanim dokumentima više nigdje ne spominju, a indirektno tu pretpostavku potvrđuje i podatak o naredbi dominikanskog generala Leonarda de Mansuetis od 19. svibnja 1477. kojom dopušta dominikancu Stjepanu de Ganzigno iz Raba koji se do tada nalazio u Mlecima — da pođe u provinciju Dalmaciju posjetiti roditelje, znance i prijatelje i da u rodnom Rabu preuzme jednu kuću za gostinjac braći koja su u tom kraju djelovala.⁵ Da je u to vrijeme postojao samostan koji se spominje god. 1380. jamačno ne bi bilo potrebno spomenutom Stjepanu de Ganzigno dolaziti iz Mletaka i preuzimati gostinjac braći koja su u tom kraju djelovala. Ni o ovoj kući, osim spomenutog podatka, ne znamo, na žalost, ništa više.

---

³ Smičiklas Tade, *Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae*, vol. XV, Zagrabiae 1934, pp. 365—371. Zbog pogrešno učinjenog regesta koji je donio Smičiklas na početku povelje ovaj dokumenat darivanja crkve Sv. Nikole u Senju dominikancima ostao je do danas nezapažen.

⁴ Ripoll Thomas — Bremond Antoninus, *Bullarium Ordinis Fratrum Praedicatorum*, vol. II, Romae 1730, pp. 297—298.

⁵ Rim, *Archivum Generale Ordinis Praedicatorum ad S. Sabinae* (u daljnjem citiranju: AGOP) IV, 3, f. 334r.

Međutim, sa sigurnošću možemo konstatirati da ovo preuzimanje kuće u Rabu god. 1477. pada u vrijeme bujnog širenja Dominikanske provincije Dalmacije u ovim krajevima koje je trajalo od kraja XV i početka XVI st., sve dok Turci nisu ne samo zaustavili njihovo širenje, nego im zadali smrtni udarac.

To je širenje teklo ovim smjerom: god. 1477. fra Vito iz Dubrovnika preuzima u Rijeci novu kuću, kamo je došao da propovijeda.⁶ Odmah slijedeće godine fra Grgur iz Šibenika dobiva dopuštenje od prije spomenutog generala Reda Leonarda de Mansuetis da po cijeloj Istri može primati kuće za gostinjece redovnicima i da slobodno odlučuje o mjestu budućeg samostana u tom kraju.⁷ God. 1497. spominje se prvi put i samostan Sv. Antuna opata u Modrušu,⁸ a god. 1491. i samostan na Trsatu.⁹

Iz svega ovoga, kako rekosmo, može se uočiti naglo širenje dominikanaca u ovim krajevima koje je doživjelo kulminaciju njihovim osamostaljenjem u odnosu na provinciju Dalmaciju god. 1508. Međutim, da bismo razumjeli taj proces osamostaljivanja potrebno je imati u vidu opću političku situaciju od kraja XIV do polovice XV st. Naime, poslije smrti hrvatsko-ugarskog kralja Ludvika Anžuvinskog, zvanog, ne bez razloga, Veliki g. 1382 — čije se moćno kraljevstvo prostiralo na golemom području između Jadranskog, Crnog i Baltičkog mora — situacija se u Hrvatskoj naglo počela mijenjati zbog dinastijskih borbi u hrvatsko-ugarskom kraljevstvu. Većina hrvatskog plemstva nije htjela priznati pravo nasljedstva Ludovikovo maloljetnoj kćerki Mariji, koja od veličine svoga oca nije naslijedila ništa osim imena. Poslije mučkog ubojstva kralja Karla Dračkoga u Budimu, koga je podržavala većina hrvatskog plemstva i sramotne prodaje Dalmacije, od strane njegovog sina Ladislava Napuljskog, Mlecima god. 1409.¹⁰ »serenissima Republica« je — pozivajući se na kupoprodajni ugovor s Ladislavom Napuljskim — počela sistematski otimati dio po dio nekad velikog i moćnog kraljevstva kojemu je u prošlosti morala plaćati danak, da bi njezini brodovi mogli nesmetano ploviti Jadranom. Do polovice XV st. pod njezinom se vlašću našla skoro cijela sjeverna i istočna strana Jadrana, izuzevši područje od Trsata do Senja na sjeveru i područja Dubrovačke Republike na jugu.¹¹

Ipak, koliko god vješto bila izvedena ova okupacija hrvatskog teritorija, nije nipošto prošla bez krvi i snažnog otpora kako na političkom, tako i na vojnom polju. Širokom otporu protiv Venecije i njezine politike pridružili su se i dominikanci u Dubrovniku i na slobodnom teritoriju Hrvatskog kraljevstva. Dubrovački dominikanci su uz pomoć svoje

---

⁶ Ibid. f.216v.

⁷ Ibid. 4, f.247r.

⁸ Ibid. f.247v.

⁹ Ibid. 19, f.279v.

¹⁰ Listine o odnošajih između južnoga Slavenstva i mletačke republike, Monumenta spectantia historiam Slavorum Meridionalium, vol. V, Zagrabiae 1875, pp. 141—142, 155—156, 163—165, 173—175, 177—203 (skupio S. Ljubić).

¹¹ Klaić Vjekoslav, Povijest Hrvata od najstarijih vremena do svršetka 19. st., tom. III, Zagreb 1920, str. 4.

Republike i njezine vješte diplomacije već god. 1487. stekli potpunu nezavisnost u odnosu na provincijala iz Dalmacije pod mletačkom vlašću i osnovali posebnu Dubrovačku kongregaciju,¹² koja je postojala sve do god. 1835, kada se ponovno sjedinila s maticom provincijom.

Proces osamostaljivanja triju samostana na području Hrvatskog kraljevstva: Senjskog, Modruškog i Bihačkog tekao je nešto sporije nego u Dubrovniku, a počeo je uvođenjem stroge redovničke discipline god. 1479. od strane dubrovačkog dominikanca Donata Đorđića.¹³ Njemu je Mletačka Republika, iako je bio provincijal cijele Dalmacije a malo kasnije i svim dubrovačkim dominikancima, za odmazdu zbog njihova stava prema njezinoj okupaciji Dalmacije, zabranila svaki pristup ili prolaz Dalmacijom, makar se radilo i o provincijalnim ili generalnim kapitulima.¹⁴ Njemu, naravno, nije preostalo ništa drugo, nego da god. 1477. generalu Reda podnese ostavku.¹⁵ No, nakon dvije godine, kako rekosmo, general Reda ga imenuje vikarom senjskog, modruškog i bihačkog samostana koje on odmah reformira stvarivši tako mogućnost njihove daljnje emancipacije u odnosu na provincijala iz mletačke Dalmacije i utjecaja koji su Mleci mogli vršiti preko njega na te redovnike i njihove samostane. Taj je proces tako nezadrživo išao naprijed, sve dok nije god. 1508. kulminirao potpunom autonomijom u odnosu na provinciju Dalmaciju i proglašenjem zasebne Hrvatske ili Senjske kongregacije.¹⁶

Ovo osamostaljenje triju samostana u kraljevini Hrvatskoj stimulativno je djelovalo na okupljanje drugih samostana Reda oko ovog jezgra a isto tako i na zanos za osnivanje novih samostana na tom području. Širenje Hrvatske kongregacije naročito je podržavala plemićka obitelj Frankopana, koja je Dominikancima darivala mjesta za samostane u svojim gradovima ne samo u Senju, Modrušu i Trsatu, nego također god. 1531. u Gradišću kod Bosiljeva, a onda i u samom Bosiljevu.¹⁷ Kongrega-

---

¹² AGOP IV, 9,f.276r.

¹³ Ibid. 4,f.247v.

¹⁴ Originalni dokumenat u biblioteci samostana Sv. Dominika u Dubrovniku; Cerva Seraphinus, Monumenta Congregationis S. Dominici de Ragusio Ordinis Fratrum Praedicatorum, vol. III, Ragusii 1733, pp. 99—100 (rukopis u biblioteci dominikanskog samostana u Dubrovniku).

¹⁵ AGOP IV, 3,f.218r.

¹⁶ Monumenta Ordinis Praedicatorum historica, vol. XVII Institutum historicum Fratrum Praedicatorum ad S. Sabinae, Romae 1935 (ed. Albertus de Meyer) p. 283. Postojanje ove kongregacije potpuno je izmaklo pažnji svih dosadašnjih povijesnih istraživača. Prvi je naišao na njezine tragove dr Makso Pelozo u svojoj doktorskoj radnji pod naslovom: »La rinascita dell'ordine domenicano nella Dalmazia e a Ragusa durante il giuseppinismo in dissoluzione« (Roma 1965, pp. 145—147). Međutim, on se nije upuštao u dublja istraživanja o opravdanosti upotrebe naziva »natio Croatiae«, »congregatio Croatiae« i »provincia Croatiae« na koje je naišao, nego se zadovoljio objašnjenjem jednog uvaženog povjesničara Dominikanskog reda da se radi o »lapsus-u calami« pisara.

¹⁷ Lopašić Radoslav, Oko Kupe i Korane, Zagreb 1895, str. 66; Plevnjak Fran, Prilozi za kulturnu povijest hrvatskog svećenstva, Zagreb 1910, str. 41; AGOP IV, 24,f.112r.

cija je osim toga podigla nove samostane u Brinju god. 1520.¹⁸, u Kraljevići također god. 1520.¹⁹, Verudi kraj Pule god. 1536.²⁰ Osim toga, na području današnje riječke metropolije postojala su još tri dominikanska samostana i to: na Brionima, koji je osnovan god. 1508.,²¹ u Poreču i u Novigradu,²² ali su oni pripadali Dominikanskoj provinciji sa sjedištem u Mlecima.

Sve u svemu, dominikanci su na ovom području Hrvatske imali lijep broj samostana od XIV—XVI st., sve dok Turci nisu ne samo drastično zaustavili njihovo širenje i djelovanje, nego i potpuno uništili nekad cvatuću Hrvatsku kongregaciju.²³

II. Arhivi i biblioteke dominikanskih samostana

Najveći dio podataka koji su nam poslužili za ovaj kratki prikaz povijesti Hrvatske kongregacije i samostana na području riječke metropolije potječe iz Generalnog arhiva Dominikanskog reda u Rimu, ili točnije iz originalnih i neobjavljenih regesta suvremenih dokumenata koje su razni dominikanski generali slali u sve provincije Reda pa tako i u provinciju Dalmaciju i Hrvatsku **kongregaciju**. Bez tih podataka vrlo vjerojatno ne bismo nikad saznali za većinu dominikanskih samostana koji su postojali na području današnje riječke metropolije.

Međutim, kada se postavlja pitanje o arhivima spomenutih samostana, onda pod tim pojmom nipošto ne smijemo razumijevati arhive u današnjem smislu riječi. Ni u nauci, ni u civilnom, ni u crkvenom zakonodavstvu srednjega vijeka nije postojao pojam arhiva u današnjem smislu riječi. To su većinom bili sanduci, ormari ili u najboljem slučaju kakva mala sobica u kojoj su se čuvali dokumenti od posebne važnosti za život i djelovanje pojedinca ili ustanove. Tek na Tridentinskom koncilu Crkva donosi zakone koji su bili odlučni za ispravnu valorizaciju arhivskog fonda pojedinih crkvenih ustanova.²⁴ Dominikansko zakonodavstvo relativno kasno počinje se baviti pitanjem sustavnog uređenja samostanskih arhiva. God. 1592. naređuje provincijalima da se određeni dokumenti u originalu ili prijepisu moraju čuvati, iz čega zaključujemo da je već od prije bila provedena neka organizacija samostanskih arhiva.²⁵

---

¹⁸ AGOP IV, 19,f.42r.

¹⁹ Ibid. 20,f.153v.

²⁰ Ibid. 24,f.111v.

²¹ Monumenta Ordinis Fratrum Praedicatorum historica, vol IX, Institutum historicum Ordinis Praedicatorum, Romae 1901, p. 87.

²² Zaninović Antonin, Pogled na apostolsko-znanstveni rad dominikanaca u hrvatskim zemljama, Bogoslovska smotra, god. VIII (Zagreb 1917), 266.

²³ O tome će biti više govora u spomenutom članku koji će uskoro izići u »Bogoslovske smotri«.

²⁴ Casanova Eugenio, Archivistica, Torino 1966, p. 368.

²⁵ Fontana Vincentius Maria, Constitutiones, declarationes et ordinationes Capitulorum Generalium S. Ordinis Fratrum Praedicatorum, Roma 1862, p. 265.

No tek su generalni kapituli Reda god. 1608. i 1611. donijeli sasvim precizne propise naređujući da »in omni conventu locus tutus cum armariis, sive capsis habeatur, in quibus scripturae, privilegia, contractus, instrumenta, libri professionum fratrum et omnia iura ad conventum pertinentia, cum suo inventario seu indice asserventur«. ²⁶ Tu se radi, kako vidimo, o sasvim modernom i znanstvenom poimanju čuvanja određene arhivske građe. No, to ipak ne znači da ne možemo govoriti o samostanskim arhivima koji su prethodili ovoj odredbi u širem značenju te riječi kao mjestu gdje su se čuvali dokumenti koji su bili najuže povezani za život i djelovanje tih samostana i pojedinih redovnika. O orhivima, dakle, dominikanskih samostana XIV i XV st. možemo govoriti, ali, naravno, u širem smislu te riječi.

Sa žalošću moramo konstatirati da je najveći dio arhivskog fonda dominikanskih samostana na području današnje riječke metropolije propao u toku XVI. st. skupa s tim samostanima, dok se vjerojatno tek manji dio sačuvao po kojekakvim arhivskim zbirkaama i bibliotekama i tek treba da bude otkriven. Ipak, to nipošto ne znači da s potpunom sigurnošću ne možemo identificirati barem jedan dio sadržaja arhivskog fonda tih samostana, dok za drugi dio možemo s priličnom vjerojatnošću zaključiti analogno prema arhivima samostana, koji su se sačuvali do danas.

Neprocjenjivu pomoć u identifikaciji sadržaja jednog dijela arhivskog fonda tih samostana pružaju nam upravo malo prije spomenuti originalni regesti dokumenata koje su razni dominikanski generali ili njihovi zamjenici slali u razne provincije Reda, pa tako i u provinciju Dalmaciju i Hrvatsku kongregaciju. Svežnji tih regesta teku u gotovo neprekidnom slijedu od god. 1474, dok ih je većina iz XIV i XV st. izgubljena. ²⁷ U razdoblju od god. 1474. do 1600. sačuvala su se 42 svežnja regesta, a na provinciju Dalmaciju, Dubrovačku i Hrvatsku kongregaciju otpada oko 130 listova ispunjenih u prosjeku sa oko 20 regesta po svakom listu poslanih dokumenata. Ako k tomu dodamo neregistrirane dokumente i one koji su sigurno bili registrirani, ali su se svežnji tih regesta kasnije izgubili, dobit ćemo impozantan broj od nekoliko tisuća najrazličitijih dokumenata koji su samo iz generalove kancelarije bili poslani u Hrvatsku između god. 1474. i 1600. i koji su se kao takvi čuvali u arhivima pojedinih samostana. To je pravi »zlatni rudnik« podataka bez kojih bi naše znanje o dominikancima u Hrvatskoj bilo, bez sumnje, znatno siromašnije. Njihov sadržaj je veoma raznolik. Florio Banfi ih je abecednim redom sistematizirao u 36 različitih grupa ²⁸ i to:

²⁶ Ibid. p.265.

²⁷ Za XIV i XV st. sačuvala su se samo dva registra i to: generala Rajmunda iz Capue za g. 1386—1399 (Monumenta Ordinis Fratrum Praedicatorum historica, vol. XIX, Institutum historicum Fratrum Praedicatorum ad S. Sabinae, Romae 1937) i generala Guida de Flamochetti za g. 1450—1452, koji je još uvijek nepubliciran (Firenze, Bibl. Medicea Laurentiana, San Marco 866).

²⁸ Regesta litterarum magistrorum generalium Ordinis Praedicatorum Dalmatiae spectantia (1392—1600), Archivio storico per la Dalmazia, 24 (Roma 1937), 6 (estratto speciale).

Litterae absolutionales,	Litterae creationales,
„ acceptationales,	„ intimationes,
„ affiliationales,	„ licentiae particulares,
„ approbationales,	„ obediales,
„ assignationales,	„ ordinationes,
„ declarationales,	„ praeceptionales,
„ decretales,	„ praeceptivae particulares,
„ designationales,	„ prohibitionales,
„ dimissoriales,	„ promotiones,
„ dispensationales,	„ prorogationales,
„ evocationales,	„ reabilitationales,
„ exemptionales,	„ renovationes
„ facultates,	„ renuntiationales,
„ institutionales,	„ reservationales,
„ concessionales,	„ restitutionales,
„ confirmationales,	„ sententiae contra reos,
„ commendatitiae,	„ transfiliationales,
„ commissionales,	„ translationales.

Za dokumente druge provenijencije koji su se čuvali u arhivima pojedinih dominikanskih samostana na području riječke metropolije možemo s više ili manje sigurnosti znati analogno prema arhivima ostalih samostana u Hrvatskoj koji su se do danas najvećim dijelom sačuvali. Prema arhivima dubrovačkog i nekadašnjeg zadarskog Dominikanskog samostana pokušao sam sastaviti neku vrst kataloga arhiva prosječnog dominikanskog samostana XV i XVI st. prema provenijenciji njegovih dokumenata,²⁹ koji nam omogućava da dobijemo kakav-takav uvid u archive samostana Hrvatske dominikanske kongregacije nestale prije 4 stoljeća. Evo kako bi taj arhiv trebao da izgleda:

I. Dokumenti papinske kancelarije:

1. bula ustanovljenja samostana,
2. „ raznih povlastica crkve i samostana,
3. bula u originlu ili prijepisu koje se tiču cijelog Reda ili pojedine provincije
4. razni papinski dokumenti koji se odnose na samostan kao zajednicu ili pak na pojedine redovnike.

II. Isprave kraljevske, banske, kneževske i sl. kancelarija: povelje i spisi imovinskog karaktera.

III. Isprave (nad)biskupske kancelarije:

1. isprava o eventualnom darivanju crkve ili samostana,
2. „ o posveti crkve ili oltara,

²⁹ Inventar arhiva bivšeg dominikanskog samostana u Zadru napravio je J. E. Böttner i publicirao ga u reviji »Tabularium«, (god. I (1901), dio I, sv. 2, str. 11—176), dok za arhiv dubrovačkog dominikanskog samostana još ne postoji.

3. „ o autentičnosti relikvija,
4. „ o podijeljivanju povlastica samostanskoj crkvi,
5. razna dopuštenja s obzirom na djelatnost zajednice ili pojedinog redovnika.

IV. Dokumenti uprave provincije:

1. pisma različitog sadržaja upućena samostanskoj zajednici ili pojedinim redovnicima,
2. Isprave o izvršenoj vizitaciji i naredbe tom prigodom dane,
3. Akti provincijalnih kapitula,
4. Knjige provincijalnih vijeća (ako je u samostanu bilo sjedište provincije).

V. Knjige uprave samostana:

1. Knjiga samostanskih vijeća,
2. „ ulaska kandidata u novicijat,
3. „ položenih zavjeta redovnika,
4. „ samostanskih računa (prihodi i rashodi),
5. „ pobožnih zadužbina,
6. „ izrečenih misa,
7. „ raznih bratovština Reda,
8. »Liber studiorum« (ako je u samostanu bio generalni ili provincijalni studij),
9. Inventar nepokretnih dobara samostana,
10. Inventar relikvija u crkvi,
11. Nekrolozi umrlih redovnika,
12. Spisi imovinskih i drugih parnica,
13. Oporuke (u originalu ili prijepisu) građana koji su ostavili neka dobra samostanu,
14. Osobni dokumenti ili spisi pojedinih redovnika.

Što se pak tiče biblioteka spomenutih samostana za njih vrijedi isto ono što smo rekli za najveći dio arhivskog fonda. Iako nam do sada nije pošlo za rukom za ovo kratko vrijeme od najave ovog sastanka do danas ući u trag bilo kojoj knjizi iz biblioteka tih samostana, smatramo sasvim opravdanom nadu da će nam daljnja istraživanja uskoro dati odgovor i na to pitanje. Za sada smo isključivo upućeni na pretpostavke i posredno zaključivanje i možemo reći samo to da se one nisu ni malo razlikovale od biblioteka ostalih samostana, pa je svakom od nas relativno lako zamisliti jednu takvu biblioteku. No, to nam, naravno, ne može umanjiti ili nadoknaditi njihov stvarni gubitak.

Sudbina Hrvatske kongregacije zadesila je i najveći dio arhivskog i knjiškog fonda njezinih samostana, koji bi nam danas omogućio ne samo bolji uvid u jedan period naše burne prošlosti, nego bi bez sumnje predstavljao vrijedan doprinos kulturnoj baštini hrvatskog naroda.

Stjepan Krasić